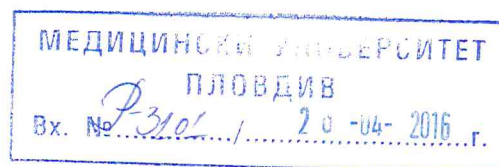

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Албена Георгиева Керековска, д.м.
Заместник-ректор по учебната дейност
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **“Доктор“**
професионално направление 7.1. „Медицина“
докторска програма **“Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“**

Автор: Д-р Боряна Ангелова Левтерова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: „Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина“

Тема: *„Измерване качеството на живот при пациенти със захарен диабет тип 2 като компонент в управление на хронично заболяване“*

Научен ръководител: Доц. Донка Димитрова Димитрова, д.м., Катедра „Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина“, ФОЗ, МУ – Пловдив;

Проф. д-р Мария Миткова Орбецова, д.м. – Втора катедра по вътрешни болести, Секция „Ендокринология“, Медицински факултет, МУ – Пловдив.

1. Общо представяне на процедурата

Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ – Пловдив и Правилника на МУ-Пловдив от 06.11.2014 г., като включва следните документи:

- Заявление до Ректора на МУ-Пловдив за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд - от 17.03.2016г.;
- Автобиография в европейски формат с подпис на докторанта;
- Нотариално заверено копие от диплома за висше образование;
- Заповед за зачисляване в докторантура – Р-44/11.01.2013г.;
- Протокол за проведен изпит за докторантски минимум – от 24.06.2013г.;
- Протокол от Катедрен съвет за предварително обсъждане на дисертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на Научно жури – от 24.02.2016г.;
- Заповед за отчисляване с право на защита – Р-563/15.03.2016г.;
- Дисертационен труд;
- Автореферат;
- Списък на научните публикации и участията в научни форуми във връзка с темата на дисертационния труд;
- Копия на научните публикации;
- Сертификат за получени кредити от обучението по груповия учебен план;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Други документи, свързани с хода на процедурата – Заповед за прехвърляне в докторска програма „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ – Р-318/16.02.2016г.

2. Кратки биографични данни и карьерен профил на докторанта

Д-р Боряна Левтерова придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалността „Медицина“ в Медицински университет – София през 1999г., а през 2010г. „магистър“ по специалността „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ към Факултета по обществено здраве на МУ-Пловдив.

Трудовият стаж на д-р Левтерова започва като лекар-ординатор към ДКЦ в гр. Панагюрище през 2000г. В периода 2002 – 2009г. тя работи като старши и главен инспектор към Дирекция „Надзор на заразните болести“, Отдел Противоепидемичен контрол, ХЕИ – Пловдив. От 2009г. д-р Левтерова е редовен асистент в Катедрата „Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина“ към Факултета по обществено здраве на МУ – Пловдив и участва в преподаването на множество дисциплини, като: Приложна епидемиология; Епидемиология на здравето; Основи на здравния мениджмънт; Управление на персонала; Маркетинг в здравеопазването; Медицинска квалитология; Здравни анализи и оценки; Медицинска социология; Организационно поведение; Управление на човешките ресурси; Европейска интеграция и здравна закрила; Глобални тенденции на общественото здраве; Социална медицина.

През 2008г. д-р Левтерова придобива медицинската специалност „Епидемиология на инфекциозните болести“. В периода 2013г. – март 2016г. тя е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина“, ФОЗ, МУ – Пловдив.

Член е на Международната епидемиологична асоциация (IEA), Международното научно общество по епидемиология на околната среда (ISEE), Европейската асоциация за изучаване на диабета (EASD), Съюза на учените в България и Българския лекарски съюз.

Участва в образователни проекти на МУ – Пловдив и в организационни комитети на научни събития, сред които Втора Българо-гръцка научна конференция с международно участие през 2010г. в Пловдив.

3. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд обхваща високо актуален и значим медицински и общественоздравеопазен проблем, свързан с ефективното управление на хронични социалнозначими заболявания и постигане на по-добро качество на живот при лицата, страдащи от тях. Дисертационният труд съдържа нови идеи и подходи, които могат да бъдат изключително полезни както за изследователите в тази област, така и за развитие на клиничната и общественоздравеопазната практика, насочена към ефективно управление на 2-ри тип захарен диабет.

Налице е съществен потенциал за реална практическа приложимост на резултатите. Значимостта нараства съществено с възможностите за изследване на специфичното качество на живот при ЗД чрез валидиран за страната инструмент и интегриране на оценката на качеството на живот при захарен диабет тип 2 като компонент в управлението на заболяването.

В страната не е провеждано комплексно изследване на качеството на живот при пациенти със захарен диабет тип 2 и липсва цялостна оценка на специфичното качество на живот при диабетно болни. В този смисъл, дисертационната разработка е уникална за страната в областта на разглеждания проблем със значителни теоретично-познавателни и практико-приложни приноси с оригинален характер и запълва празнота у нас в тази сфера на научното познание.

4. Познаване на проблема

Дисертационният труд е представен в общ обем от 154, от които 50 са обзор на научната литература. Литературният обзор е целенасочен, добре структуриран и обстоен. Демонстрирана е широка и актуална осведоменост, както и способност за обобщаване, систематизиране, из-

веждане на нерешена и значима проблематика, задълбочено анализиране и сравнително интерпретиране на научната литература в изследваната област.

Много доброто познаване на литературата е послужило за основа за извеждане на изследователските проблеми. Литературният обзор е позволил обобщения и изводи, напълно съответстващи на целите и задачите на разработения дисертационен труд.

Книгописът съдържа 292 литературни източници, от които 49 на кирилица и 243 на латиница, надлежно посочени в изложението. Използваните съвременни източници са добре балансирани с фундаментални разработки и илюстрират много добра литературна осведоменост и актуална информираност на автора. Значителна част от цитираната литература е от последните години.

Целта на настоящия труд е ясно и точно дефинирана. Изведени са пет основни задачи, логически последователни и обхващащи в пълнота поставения проблем. Работните хипотези са ясно формулирани и апробирани в хода на дисертационния труд.

5. Методика на изследването

Методологията е подбрана адекватно на поставените задачи и позволява постигане на целта на дисертационната разработка. Методите включват анализ на документи и литературни източници, както и социологически методи - преки анкетни проучвания за оценка на качеството на живот на пациенти със захарен диабет тип 2 – с общ генеричен въпросник (SF-36v2Bul) и специфичен въпросник (ADDQOL-19 BUL). Съществен методологичен принос на дисертационния труд е валидирането на инструмент за изследване на специфичното качество на живот при захарен диабет за приложение в България - ADDQOL-19 BUL. Приложен е богат набор от статистически методи, подбрани удачно съобразно търсените зависимости. Всичко това гарантира надеждност на резултатите от собственото проучване и коректно извеждане на изводи от научната разработка, което е много добър атестат за изследователските възможности на дисертанта.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Резултатите от дисертационния труд и тяхното обсъждане са изчерпателно представени и добре структурирани според поставените задачи. В самостоятелни раздели са представени резултатите от двете собствени изследвания – оценка на качеството на живот при пациенти със ЗД тип 2 с общия генеричен въпросник и оценка на качеството на живот със специфичен инструмент за измерването му при захарен диабет. Ценна е съпоставката на резултатите с подобни проучвания в други страни, както и идентифицирането на най-значимите показатели на диабет-зависимото качество на живот при българските пациенти със ЗД тип 2 за оптимизиране на клиничното управление на заболяването. Направен е анализ на различните области на качеството на живот на пациенти със ЗД тип 2 у нас и факторите, които ги определят.

Изводите са ясно формулирани, практически ориентирани, следват поставените изследователски задачи и логически произтичат от получените резултати. На базата на получените при изследванията резултати са изведени препоръки, адресирани към съответни институции, експерти и здравни професионалисти.

Трудът има значителни теоретико-познавателни и практико-приложни приноси, които имат оригинален характер. Формулиран е собствен концептуален модел за измерване и оценка на специфичното качество на живот при пациенти със ЗД тип 2. За първи път у нас е проведено комплексно проучване на качеството на живот при пациенти със ЗД тип 2 със специфичен инструментариум. Определени са основните предиктори на качеството на живот на пациенти със ЗД тип 2 в България.

Оригинален принос със съществен потенциал за практическа приложимост има преводът и валидирането на специфичния инструмент за оценка качеството на живот на диабетно болни

ADDQOL-19 BUL за приложение в България. Безспорен принос с оригинален характер има създаденият от докторантката модел за интегриране на оценката на качество на живот като компонент от диабетния мениджмънт, който да осигури комплексна оценка на ефективността и ефикасността на управление на заболяването.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с дисертацията са представени 4 пълнотекстови публикации (една от които в реферирано чуждо списание (*European Journal of Preventive Medicine*), една в сп. „*Ендокринология*“ и два доклада в сборници от научни форуми с международно участие. Приложени са и две резюмета от участия в научни форуми, свързани с темата на дисертационния труд.

Д-р Левтерова е първи автор на всички приложени публикации и участия, което е доказателство за личното ѝ участие в приложените научни трудове.

8. Критични забележки и препоръки

Много добро впечатление прави коректното представяне от автора на ограниченията на проучванията, както и тяхната обосновка и начин на преодоляване, където това е възможно.

На редица места в изложението са допуснати повторения, които биха могли да бъдат избегнати.

9. Автореферат

Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява напълно съдържанието на дисертационния труд. Добре онагледен е с високоинформативни фигури и таблици.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд е на изключително актуална тема, изпълнен прецизно на високо методично ниво, предоставя нови знания, допринасящи за развитието на медицинската и общественоздравеопазна наука и практика, със значими теоретични и приложни приноси с оригинален характер. Дисертацията напълно покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на Медицински университет - Пловдив.

Дисертационният труд показва, че докторантката Боряна Ангелова Левтерова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Високата оценка на всички достойнства на дисертационния труд ми дават основание да дам положителна оценка и убедено да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на д-р Боряна Ангелова Левтерова образователната и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по научната специалност „Социална медицина и организацията на здравеопазването и фармацията“.

21.04.2016г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Албена Керековска, д.м.